

Nationellt erfarenhetsseminarium med NC - flerspråkiga elevers lärande

Nationellt Centrum för svenska som andraspråk (NC)

Johanna Eriksson och Monica Lindvall

23 05 02

Stockholms
universitet

NC:s tre hjul

Kanaler & vägar utåt

Nationellt centrum för svenska som andraspråk

[Start](#)[Utbildning](#)[Forskning](#)[Publikationer](#)[Om oss](#) [SÖK](#)

Nationellt centrum för svenska som andraspråk

[RSS](#) [Skriv ut](#)

Flerspråkighet, språkutveckling och skolframgång

Har din förskola eller skola behov av kompetensutveckling?

Kontakta Nationellt centrum för svenska som andraspråk

[Förskola](#)[Grundskola](#)[Gymnasieskola](#)[Sfi/Vuxenutbildning](#)[Nyanlända elever](#)[Vanliga frågor](#)

■ [Nationellt centrum för svenska som andraspråk är ett nationellt resurs- och utvecklingscentrum](#)

Välkommen till webinarium med NC!

Under våren bjuder vi in till en rad kostnadsfria webinarier med olika teman och olika målgrupper. Du kan bland annat lära dig mer om Bygga svenska, hur du i förskolan

Här finns våra

■ [facebookgrupper](#)

■ [konferenser och symposier](#)

www.andrasprak.su.se

<https://www.facebook.com/groups/373051689414573>

Era frågeställningar

- Hur kan vi möta deltagare som har svenska som andraspråk på bästa sätt för att de ska lyckas med sina studier?
- Hur kan vi arbeta på ett språk- och kunskapsutvecklande sätt och vad menas med att ha ett andraspråksperspektiv?
- Hur kan lärare i ämnesundervisningen förhålla sig till deltagare med svenska som andraspråk?

TALKING POINTS

- om flerspråkighet

Talking points

- Ni kommer att få ett antal *Talking points* att tänka kring och diskutera i grupp.
- *Talking points* är påståenden att ta ställning till - håller du med eller är du osäker? Det är viktigt att du för dig själv också motiverar varför du svarar: "ja", "nej" eller "kanske". Osäkerhet kan vara en viktig ingång till samtal och diskussion.
- Ifrågasätt & problematisera i gruppen: när gäller *ja*, *nej* eller *kanske*? Beror det på sammanhanget eller på något annat?

Talking points instruktioner

1. Fördela roller i gruppen:
tidhållare, ordfördelare och fokushållare
2. Bestäm hur mycket tid ni har till punkt 3 nedan
3. Enskilt: läs tyst varje påstående och bestäm ditt svar och din motivering.
4. I grupp: ta ett påstående i taget, ta en runda så alla får delge sitt svar, börja motivera och diskutera.
5. Vad kan ni enas om kring dessa påståenden?

Ja?

Flerspråkighet

- En vuxen elev måste lära sig svenska till en viss nivå, innan hen kan börja läsa ett ämne som t.ex. samhällskunskap eller matematik.

Nej?

- Du lär dig ett nytt språk på samma sätt som vuxen som när du lär dig ett nytt språk som barn.

Kanske?

- Det är sva-lärarens ansvar att eleverna lär sig svenska.
- Ett bra läromedel kan till viss del kompensera för att läraren är oerfaren och/eller saknar formell utbildning.

Hur kan vi möta **vuxna** deltagare som har svenska som andraspråk på bästa sätt för att de ska lyckas med sina studier?

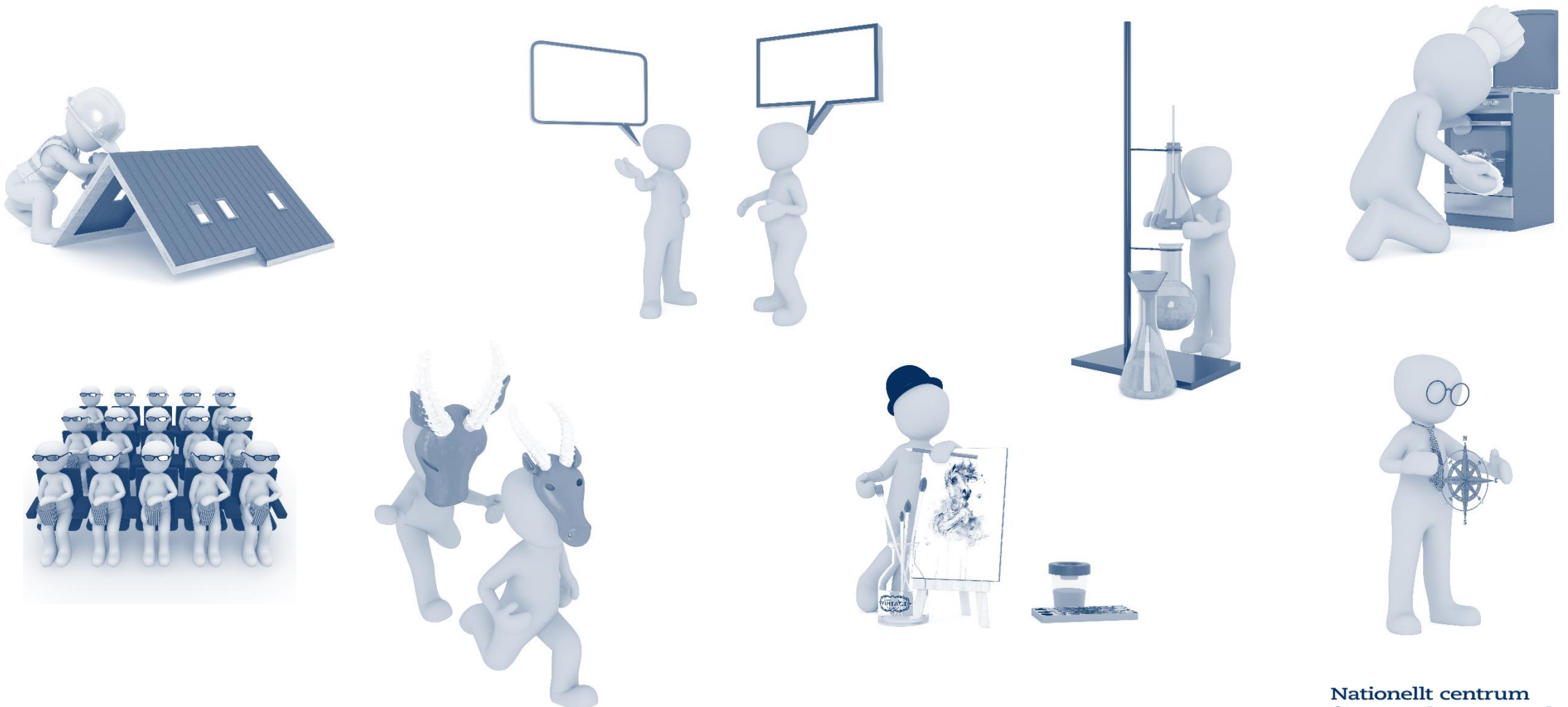

A. Eleverna får möjlighet att visa sina förkunskaper och behov av lärande

Skapa aktiviteter:

- där alla elever kan delta utan att språket utgör ett hinder
- där alla elever tillåts vara aktiva och ser, hör, gör något som förklarar sammanhanget eller situationen för undervisningsmomentet
- där alla elever får möjlighet att beskriva tankar och erfarenheter som rör momentet
- där du som lärare kan dokumentera elevernas förkunskaper och behov av lärande

A. Eleverna får möjlighet att visa sina förkunskaper och behov av lärande

B. Eleverna får mer utmanande uppgifter med fortsatt mycket stöttning

Skapa aktiviteter:

- där dokumentationen från tidigare aktiviteter används
- där du som lärare stöttar eleverna
- som utmanar eleverna både i fråga om språkliga och ämnesmässiga kunskaper och färdigheter
- som förbereder eleverna för kommande bedömningsaktiviteter

C. Eleverna ställs successivt inför svårare övningar/aktiviteter med mindre stöttning

Ett bra läromedel kan till viss del kompensera för att läraren är oerfaren och/eller saknar formell utbildning.

Poesins kännetecken

Poesi kan se ut på väldigt olika sätt och vara av andra längder. Vissa dikter följer de gamla reglerna medan andra bryter mot alla regler. Vissa är skrivna på rim har andra inga.

Men finns det då något som är speciellt för poesi som skiljer den från andra typer av texter? (t.ex. såklart. Litteraturvetare brukar ofta säga att poesi har ett koncentrerat språk, är rytmiskt och använder exempel metaforer).

Ännu tydligare blir det kanske om man jämför poesi med låttexter. Dikter och låttexter har ofta samma längd. Här är några exempel:

När blodet pulserar och kroppen används på riktigt, då trivs Magnus och Tham som bäst. De brukar springa tidigt på morgonen för att få en bra start på dagen. De känner hur andningen kommer igång, alla leder mjukas upp och det blir lättare att tänka.

"Med motion blir man pigg och alert." brukar de säga. De tycker också att det är en vacker och sinnlig upplevelse att känna vinden i håret och hur morgonens dofter fyller luften.

När de kommer hem den här morgonen säger Magnus att han funderat under deras löptur. "Vad är det egentligen som gör att vi kan uppfatta saker omkring oss och förstå vad det är? Eller hur går det till när vi rör oss? Och varför andas man tyngre när man springer?"

Tham, som är undersköterska, säger "Det där är viktiga frågor om anatomi och fysiologi. Du kanske skulle låna någon av mina böcker och lära dig lite om det?"

✦ **Längden:** Både dikter och låttexter är i regel ganska korta. Det betyder att språket blir mer koncentrerat än i till exempel en novell.

C. Eleverna ställs successivt inför svårare övningar/aktiviteter med mindre stöttning

Skapa aktiviteter:

- där eleverna på egen hand, eller med mindre stöttning, kan klara det ni gjort tidigare tillsammans
- där eleverna får möjlighet att visa allt de lärt sig i meningsfulla sammanhang.

Poesins kännetecken

Poesi kan se ut på väldigt olika sätt. Vissa andra längre. Vissa dikter följer de gram medan andra bryter mot alla regler. Och är skrivna på rim har andra inga rim alls

Men finns det då något som är gemensamt som skiljer den från andra typer av litteratur? Litteraturvetare brukar framhålla har ett koncentrerat språk, är rytmiska o exempel metaforer).

Ännu tydligare blir det kanske om man lätttexter. Dikter och lätttexter har nämligen Här är några exempel:

När blodet pulserar och kroppen används på riktigt, då trivs Magnus och Tham som bäst. De brukar springa tidigt på morgonen för att få en bra start på dagen. De känner hur andningen kommer igång, alla leder mjukas upp och det blir lättare att tänka.

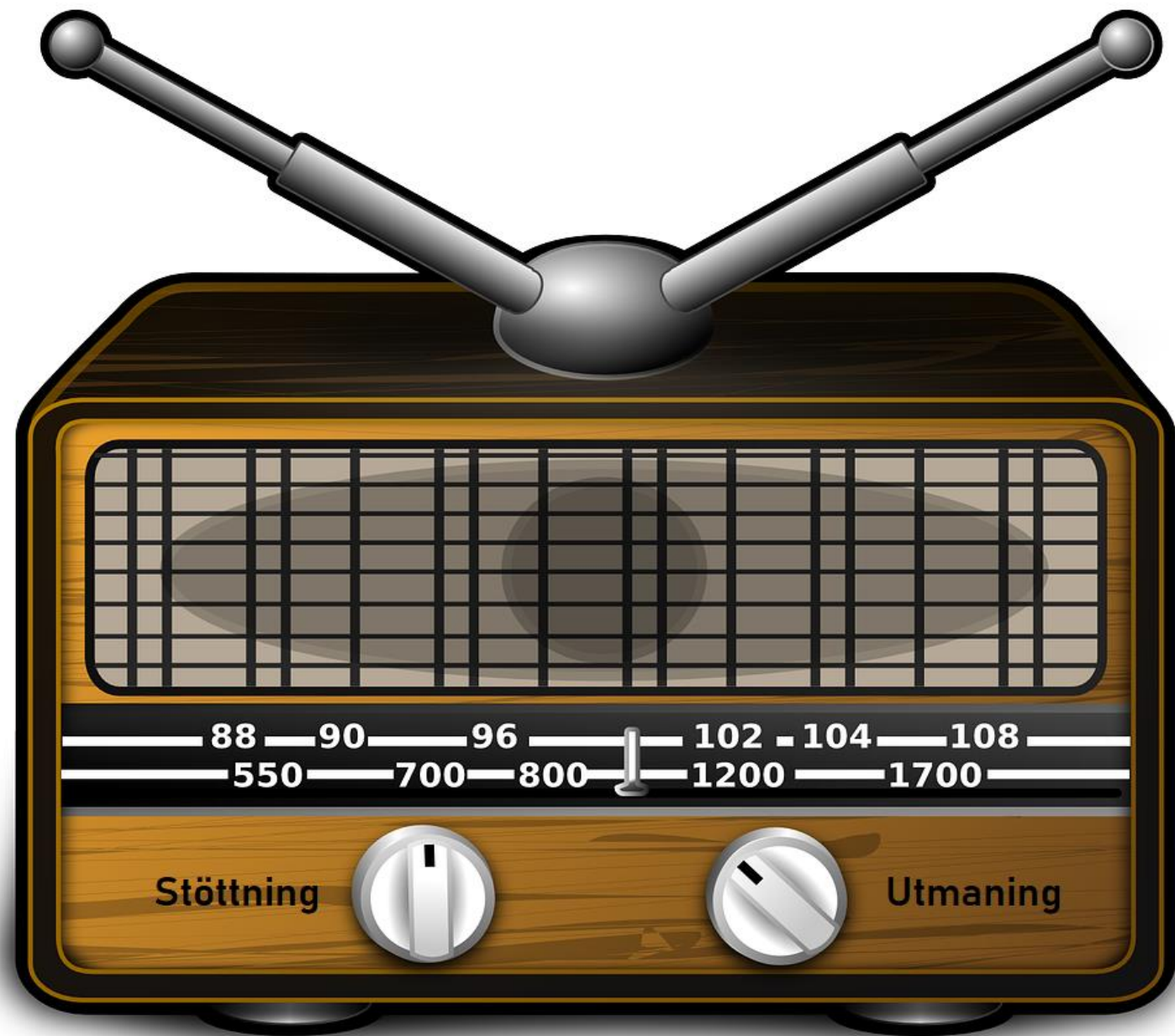
"Med motion blir man pigg och alert." brukar de säga. De tycker också att det är en vacker och sinnlig upplevelse att känna vinden i håret och hur morgonens dofter fyller luften.

När de kommer hem den här morgonen säger Magnus att han funderat under deras löptur. "Vad är det egentligen som gör att vi kan uppfatta saker omkring oss och förstå vad det är? Eller hur går det till när vi rör oss? Och varför andas man tyngre när man springer?"

Tham, som är undersköterska, säger "Det där är viktiga frågor om anatomi och fysiologi. Du kanske skulle låna någon av mina böcker och lära dig lite om det?"

✦ **Längden:** Både dikter och lätttexter är i regel ganska korta. Det betyder att språket blir mer koncentrerat än i till exempel en novell.

Tune in the ZPD!

Stor utmaning

Eleven

- arbetar bl.a. med dokumentation från inledande aktiviteter
- får mycket stöttning
- utmanas språkligt och ämnesmässigt

Eleven

- klarar allt mer utmanande uppgifter med mindre stöttning
- får möjlighet att visa det hen lärt sig i meningsfulla sammanhang

Mycket
stöttning
och tydligt
sammanhang

Lite stöttning
för att förstå
sammanhanget

Eleven

- kan delta utan att språket utgör ett hinder
- är aktiv och ser, hör och gör saker som förklarar sammanhanget
- för möjlighet att beskriva tankar och erfarenheter

Liten utmaning

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Vaddå SKUA?

Stockholm

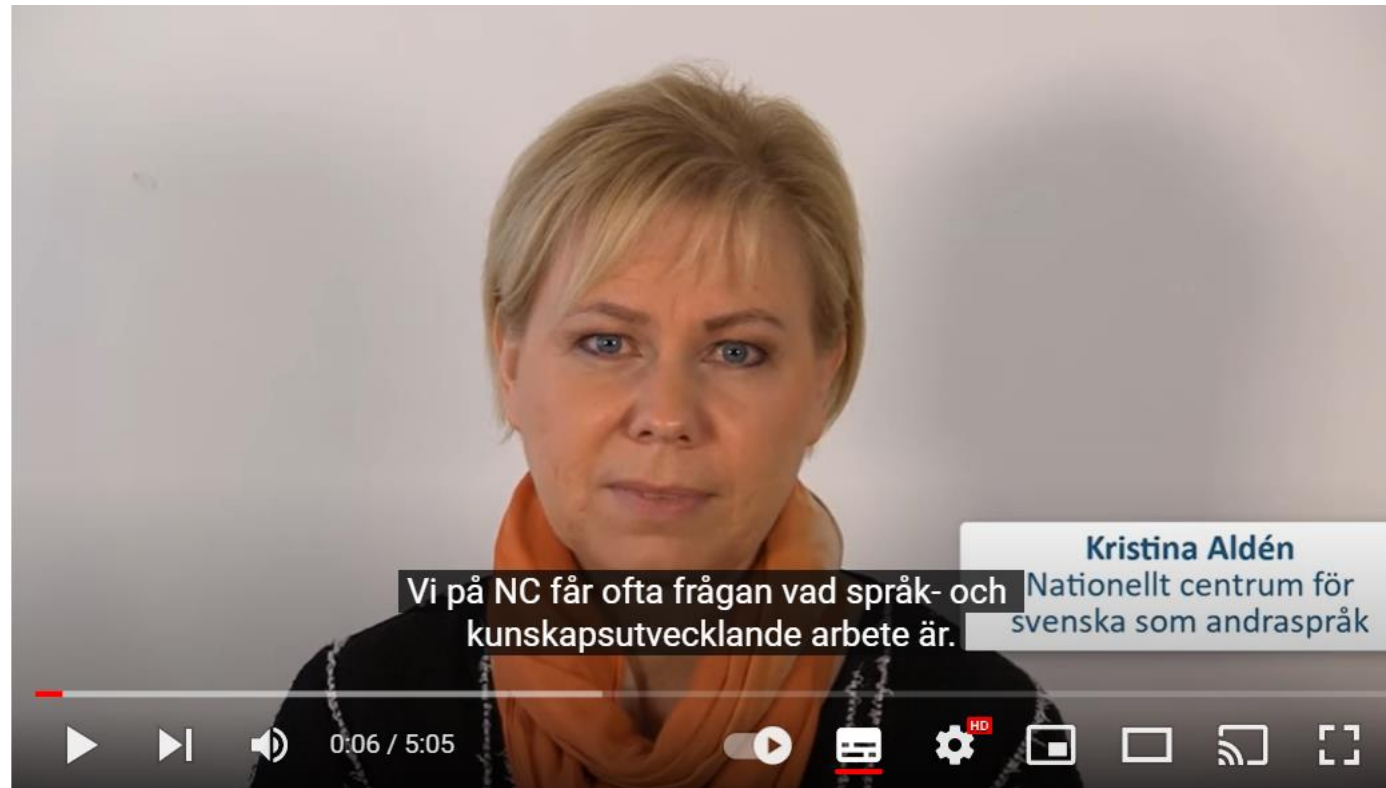
Nationellt centrum
för svenska som andraspråk

Språk och tanke

Frågan om vårt språk påverkar vårt sätt att tänka är gammal. Filosofer har sedan århundraden tillbaka funderat över den. Det finns tydliga exempel på att språk och tanke i alla fall inte är detsamma. Vi människor kan tänka i språk men också utan språk, till exempel i bilder, och vi alla känner igen situationen där vi saknar de rätta orden för att uttrycka en tanke. Tanke och språk kan alltså inte vara detsamma.

Men det betyder inte att tanke och språk inte är relaterade. Våra tankar uttrycks i språk och följaktligen kan språkets utformning, dess grammatik eller dess ordförråd, påverka våra tankar.

Lyssna på Kristina Aldén på [YouTube](#)

SKUA

Didaktiska principer:

- Utmanande innehåll
- Stöttning
- Anknytning till förförståelse
- Kontext – från konkret till abstrakt
- Muntlig interaktion
- Möjligheter till lärande och kunskapsredovisning genom flera språk och flera modaliteter
- Explicita lärandemål med tillhörande färdigheter
- Rika tillfällen till träning

Kommer de klara att korsa floden? Varför? Varför inte?

Diskutera:

Vad kan vara svårt för de nyanlända- sva-eleverna i er verksamhet att uttrycka språkligt?

Vilka ord och begrepp skulle de nyanlända- sva-eleverna behöva för att bättre kunna samtala om frågan?

Vilka *börjor* skulle nyanlända barn/elever behöva för att kunna delta i samtalet, både för att gissa vad som kommer att hända och för att motivera varför?

Hur och i vilka sammanhang skulle ni kunna använda en liknande aktivitet i era ämnen?

Kommer de klara att korsa floden?

Varför? Varför inte?

att korsa en flod
från en strand till en annan
en översvämning
en översvämmad flod, ett vattendrag
ett litet/stort/lågt/högt fordon
en förarhytt med stängda bilrutor
en ojämn botten
att slira, välta, fastna

Hur och i vilka sammanhang skulle ni kunna använda en liknande aktivitet i era ämnen?

Vad tror du att ...?

Varför tror du att ...?

Vad kan hända om ...?

Jag tror att...

Jag tänker att...

Min hypotes är att...

Varför muntlig interaktion?

**Sociokulturell
lärandesyn**
**-Att tänka och lära
tillsammans**
Vygotskij 1986

Språkutveckling
Swain 1995, 2000

**Interaktionen &
lärandet**

Vygotskij 1986,
Halliday 1986

Identitet

Att vara delaktig i ett
sammanshang
Cummins 2015

Folkhögskolan tar ett stort ansvar för att höja utbildningsnivån och utjämna utbildningsklyftor i samhället. En växande andel av deltagarna på folkhögskolans kurser har kort utbildningsbakgrund, begränsade svenskkunskaper /.../

Folkhögskolan kännetecknas av att lärandet sker gemensamt i grupp. Ett mål är att alla deltagarna ska vara aktiva i gruppen, eftersom lärandet sker genom att samtala och utbyta erfarenheter med andra.

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

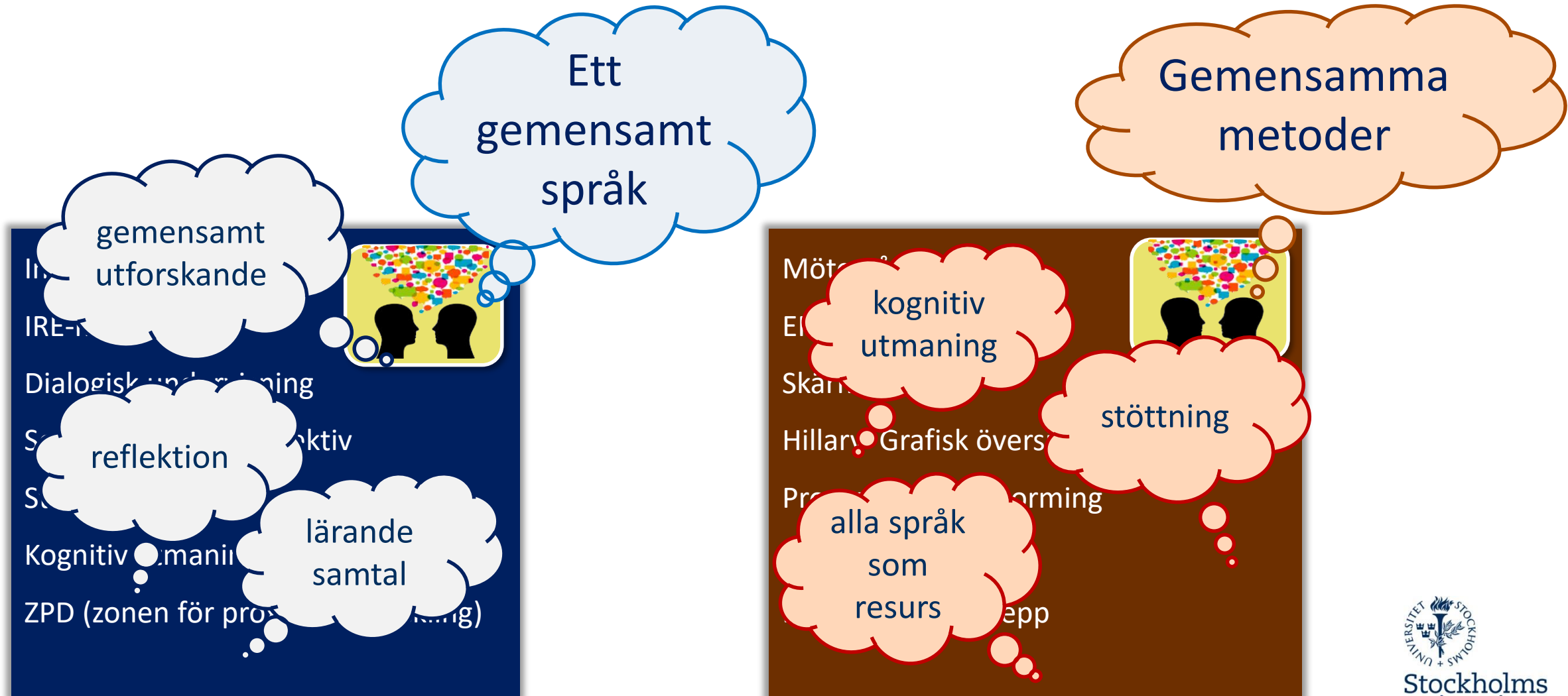
Vad innebär SKUA för mig som lärare?

Stockholm

Nationellt centrum
för svenska som andraspråk

Fördelar med att alla jobbar med SKUA på en skola

Fördelar med att alla jobbar med SKUA på en skola

Kollegialt lärande

gemensamt
utforskande

reflektion

lärande
samtal

Ett
gemensamt
språk

Språk & ämneskunskap

kognitiv
utmaning

stöttning

alla språk
som
resurs

Samma
språk

Stockholms
universitet

SVA

SKUA

SVA	SKUA
Svenskämnet för L2-elever	I alla ämnen för alla elever – här specifikt för nyanlända och flerspråkiga elever
Fokus på att utveckla generell språkförmåga för att tänka, kommunicera och lära	Fokus på det eleven behöver kunna göra med språket för att utveckla och uppvisa kunskaper i ämnet
Språket synliggörs och används för kommunikation i tal och skrift samt för läsning av litteratur och andra texttyper	Språket synliggörs och användas för ämnesspecifik kommunikation och kunskapssökande i tal och skrift
Språkets funktion i olika sammanhang	Språkets funktion i ämnet
Svenska språkets normer och uppbyggnad	Språk- och ämneskunskaper parallellt
Ord & begrepp för vardagsspråk och skolspråk	Ämnesspecifika ord & begrepp Ämnesspecifika texter

SKUA i matematik

Stockholm

Nationellt centrum
för svenska som andraspråk

Ur Den nationella utvärderingen 1995 för åk 9

Kassen

Du har en rektangulär tygbit som är 65 cm lång och 90 cm bred. Du tänker sy en kasse med handtag att handla varor i.

Gör en skiss och en arbetsbeskrivning på din kasse så att någon annan kan tillverka den.
Hur stor kan din kasse bli?

Vilka krav ställer uppgiften?

- Logisk/kognitiv förmåga
- Begreppslig förmåga
- Kommunikativ förmåga

- Kunskapssynen påverkar kraven på språklig förmåga
- Parallell språk- och kunskapsutveckling nödvändig i alla ämnen

Olika kontext - olika betydelse?

Vardagsspråk:

rymmer från fängelset
volym på musiken
teckna en bild av huset
axel och nacke
värde på min cykel
roten på ett träd
basljud
rymd med stjärnor och planeter

Matematikspråk:

rymmer
volym
teckna
axel
värde
roten
bas
rymd

Matematikens olika språk

*Matematiskt formelspråk: **$2,03 + 0,7$***

*Matematiskt ämnesspråk: **täljare, integral, derivata, exponent,***

*Vardagsspråk: Kalle har x kr. Adnan har 10 kr **mer än** Kalle. Skriv **ett uttryck** som visar hur mycket de har tillsammans*

*Skolspråk/formellt språk: **bevisas, itudelad, glasinsamlingskärl***

Matematikens olika språk

"Matematikens formelspråk brukar beskrivas som ett generellt och universellt "världsspråk" som möjliggör kommunikation mellan människor världen över oavsett modersmål. En närmare granskning visar dock att detta är en sanning med modifikation. Det finns variationer mellan olika länder och detta kan vara bra att känna till för vuxlärare."

[Lärportalen: Språk i matematik](#)

Stockholms
universitet

Forskning visar:

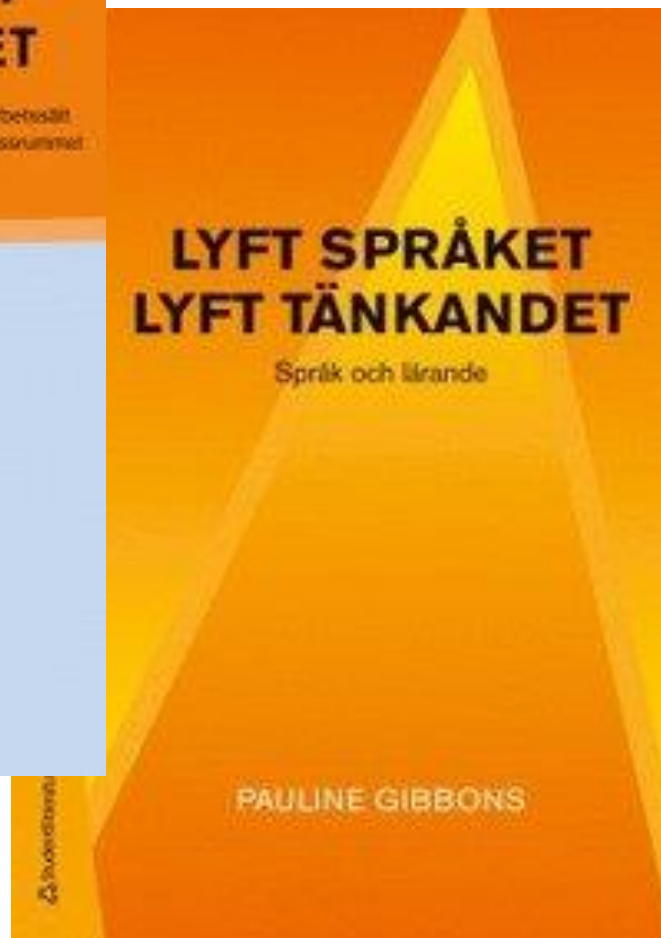
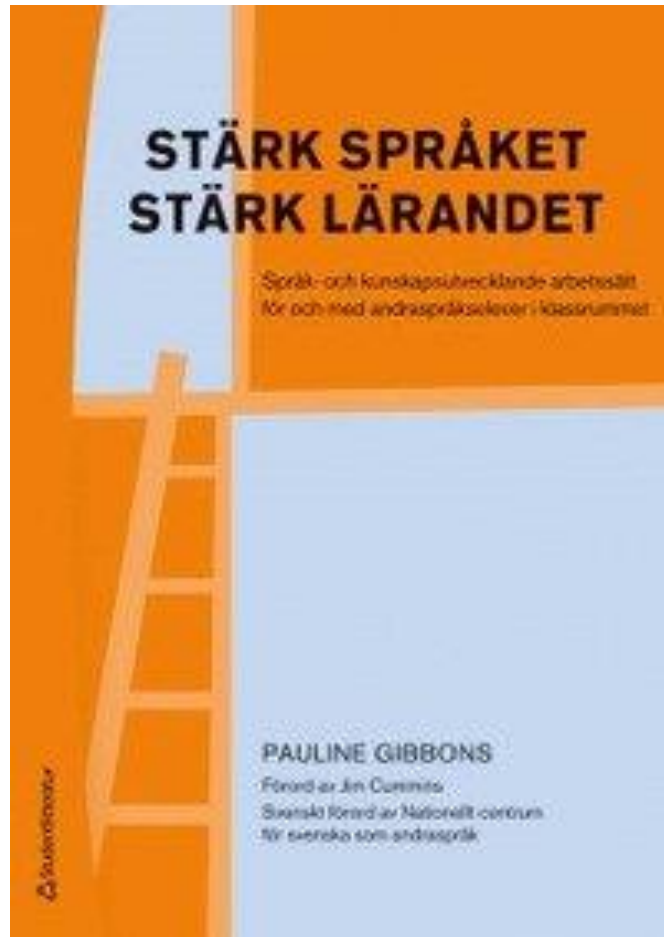
”Risken för sammanblandning med vardagsbegrepp minskar om begrepp förtydligas på flera språk. Flerspråkiga elever som lyckas bra i matematik deltar i en matematisk diskurs där man talar om begrepp och förståelse, där eleverna själva är aktiva och kodväxling används av elever och lärare.”

”Forskning som inventerar internationella studier av flerspråkiga matematikklassrum finner att: ’matematiska vardagsuppfattningar är knutna till förstaspråket och inte till det språk som används som undervisningsspråk i skolan’”

”Andraspråksinlärare som lär matematik bör inte arbeta tyst med eget matematikarbete särskilt mycket, eftersom vare sig elevernas matematikkunnskap eller deras andraspråk utvecklas då.”

”Det är en fördel om förstaspråket kan användas när man kommunicerar matematik eftersom man då kan använda elevens informella vardagsspråk och så småningom övergå till ett mer formellt matematiskt språk, på första- och andraspråket.”

Läsa mer

Se tillsammans valda relevanta delar:

- <https://urplay.se/program/216607-larlabbet-att-lara-lagstadieelever-att-skriva>
- <https://urplay.se/program/201762-fran-vardagssnack-till-skolsprak-att-sakna-ord>

Exit Ticket

Enskilt &
i grupp

Det här tar
jag med
mig.

Det här vill
jag lära
mer om.

Nationellt centrum för svenska som andraspråk

[Start](#)[Utbildning](#)[Forskning](#)[Publikationer](#)[Om oss](#) [SÖK](#)

Nationellt centrum för svenska som andraspråk

[RSS](#) [Skriv ut](#)

Flerspråkighet, språkutveckling och skolframgång

Har din förskola eller skola behov av kompetensutveckling?

Kontakta **Nationellt centrum för svenska som andraspråk**

[Förskola](#) >[Grundskola](#) >[Gymnasieskola](#) >[Sfi/Vuxenutbildning](#) >[Nyanlända elever](#) >[Vanliga frågor](#) >

■ [Nationellt centrum för svenska som andraspråk är ett nationellt resurs- och utvecklingscentrum](#)

johanna.eriksson@su.se

monica.lindvall@su.se

www.andrasprak.su.se

